

Årsplan i geografi – 9.K+9.P

Grundbog: Verdens Geografi 3, Gyldendal

Fagligt og didaktisk udgangspunkt

Årsplanen følger hovedområderne i Verdens Geografi 3 og kobler dem løbende til geografifagets fire kompetenceområder: Undersøgelse, Modellering, Perspektivering og Kommunikation. Eleverne skal gennem året bevæge sig fra at kunne aflæse og anvende geografisk information til selvstændigt at undersøge problemstillinger, anvende og vurdere modeller, perspektivere geografiske forhold og formidle med relevante fagbegreber, kort, data og modeller.

Periode	Bogens afsnit	Sider	Ca. uger
Aug.	Geografi i praksis	6–14	2
Aug.–sep.	Klimaet i polarområderne	16–34	5
Okt.	Oprindelige folk i Oceanien	40–56	4
Nov.–dec.	Megabyer i Asien	62–78	5
Jan.	Nordamerikas floder – grundlaget for liv	84–98	4
Feb.–mar.	Regnskove og resurser i Sydamerika	106–122	4
Mar.–apr.	Befolkningsekspllosion og konsekvenser i Afrika	130–146	5
Apr.–maj	Europas udfordringer – befolkningsudvikling, turisme og flygtninge	154–168	5

1. Geografi i praksis

Periode: Ca. uge 33–35 **Bog:** s. 6–14

Indhold

- Naturfaglige kompetencer
- Geografiske undersøgelser
- Forbindelser
- Affald

Centrale begreber

geografisk undersøgelse, data, kort, diagram, model, kildekritik, problemstilling

Centrale spørgsmål

- Hvordan kan man undersøge et geografisk problem?
- Hvordan vurderer man kvaliteten af geografiske data?
- Hvordan kan kort, data og modeller bruges til at forklare geografiske forhold?

Forslag til aktiviteter

- Introduktion til geografiske arbejdsmetoder.
- Arbejde med kort, statistik og diagrammer.
- Formulere en enkel geografisk problemstilling.
- Miniundersøgelse i lokalområdet eller på skolen.

Kompetenceområder

Undersøgelse + Kommunikation

Eleveprodukt / evaluering

Kort rapport eller præsentation af en mindre geografisk undersøgelse med problemstilling, data, analyse og konklusion.

2. Klimaet i polarområderne

Periode: Ca. uge 36–40 **Bog:** s. 16–34

Indhold

- Polarområdernes klima – s. 18
- Levevilkår i Grønland – s. 24
- Klimaforandringer – s. 28
- Fremtidens klima – s. 34

Centrale begreber

klima, vejr, klimazone, nedbør, temperatur, havis, indlandsis, drivhuseffekt, klimaforandringer, klimatilpasning

Centrale spørgsmål

- Hvorfor er polarområderne kolde?
- Hvordan påvirker klimaet levevilkårene i Grønland?
- Hvordan påvirker klimaforandringer polarområderne?
- Hvordan kan fremtidens klima undersøges og modelleres?

Forslag til aktiviteter

- Aflæse og sammenligne klimadata.
- Arbejde med klimadiagrammer og klimakort.
- Undersøge klimaforandringer gennem data og modeller.
- Diskutere konsekvenser og muligheder for klimatilpasning.

Kompetenceområder

Undersøgelse + Modellering + Perspektivering + Kommunikation

Eleverprodukt / evaluering

Faglig præsentation: 'Grønland i et klima under forandring' med kort, data, model og konklusion.

3. Oprindelige folk i Oceanien

Periode: Ca. uge 41–44 **Bog:** s. 40–56

Indhold

- Oceanien – den mindste verdensdel – s. 42
- De første folk – s. 46
- Verdenshavet stiger – s. 52
- Fremtid for oprindelige folk – s. 56

Centrale begreber

Oceanien, øsamfund, naturgrundlag, levevilkår, oprindelige folk, kultur, havspejlsstigning, klimaforandringer

Centrale spørgsmål

- Hvordan har naturgrundlaget påvirket bosætning og levevilkår?
- Hvordan påvirker stigende havniveau øsamfund?
- Hvordan kan naturgeografiske ændringer få kulturelle og samfundsmæssige konsekvenser?

Forslag til aktiviteter

- Kortanalyse af Oceanien.
- Casearbejde med et øsamfund.
- Sammenligne levevilkår og sårbarhed.
- Arbejde med kort, billeder og statistiske oplysninger.

Kompetenceområder

Perspektivering + Undersøgelse + Kommunikation

Eleverprodukt / evaluering

Casepræsentation om et øsamfund og dets udfordringer.

4. Megabyer i Asien

Periode: Ca. uge 45–49 **Bog:** s. 62–78

Indhold

- Asien – den største verdensdel – s. 64
- Byer med voksevækst – s. 68
- Transport og kommunikation – s. 74
- Bæredygtige løsninger – s. 78

Centrale begreber

befolkningstæthed, urbanisering, megaby, migration, infrastruktur, transport, bæredygtighed, byfunktioner

Centrale spørgsmål

- Hvorfor vokser asiatiske byer?
- Hvilke udfordringer opstår, når en by vokser hurtigt?
- Hvordan påvirker transport og infrastruktur byen?
- Hvordan kan en megaby udvikle sig mere bæredygtigt?

Forslag til aktiviteter

- Analysere kort og befolkningsdata.
- Sammenligne to asiatiske byer.
- Undersøge transport og infrastruktur.
- Udarbejde forslag til en bæredygtig by.

Kompetenceområder

Undersøgelse + Modellering + Perspektivering

Elevprodukt / evaluering

Design 'fremtidens megaby' og begrund valg af boliger, transport, energi, vand, affald og grønne områder.

5. Nordamerikas floder – grundlaget for liv

Periode: Ca. uge 50–3 **Bog:** s. 84–98

Indhold

- Nordamerika – den vestlige verden – s. 86
- Vandet i floderne – s. 90
- Coloradofloden – pulsåren i vest – s. 94
- Når menneske og natur ikke følges ad – s. 98

Centrale begreber

flod, vandforsyning, nedbør, vandmangel, kunstvanding, reservoir, ressourcefordeling, vandforbrug

Centrale spørgsmål

- Hvorfor er vand en central geografisk ressource?
- Hvem skal have adgang til vandet i Coloradofloden?
- Hvordan påvirker menneskets vandforbrug naturen?

Forslag til aktiviteter

- Analysere vanddata og kort.
- Arbejde med interessenter og interessekonflikter.
- Debat/rollespil om Coloradofloden.
- Vurdere forskellige løsninger på vandmangel.

Kompetenceområder

Undersøgelse + Perspektivering + Kommunikation

Elevprodukt / evaluering

Debatoplæg eller digital præsentation, hvor eleverne argumenterer ud fra geografiske data.

6. Regnskove og resurser i Sydamerika

Periode: Ca. uge 4–7 **Bog:** s. 106–122

Indhold

- Sydamerika – Amazonas – s. 108
- Regnskoven i Colombia – natur og resurser – s. 112
- Energiresurser i Brasilien – s. 118
- Bæredygtighed og naturudnyttelse – s. 122

Centrale begreber

tropisk regnskov, biodiversitet, naturressourcer, råstoffer, energi, skovrydning, produktion, bæredygtighed

Centrale spørgsmål

- Hvilke ressourcer findes i regnskoven?
- Hvordan påvirker udnyttelsen af ressourcer natur og mennesker?
- Kan regnskovens ressourcer udnyttes bæredygtigt?

Forslag til aktiviteter

- Kortlægge ressourcer og arealanvendelse.
- Følge en ressource fra natur til forbrug.
- Arbejde med årsager og konsekvenser ved skovrydning.
- Vurdere forskellige bæredygtige løsninger.

Kompetenceområder

Undersøgelse + Perspektivering + Kommunikation

Eleverprodukt / evaluering

Produktionskæde/case med kort, data og vurdering af bæredygtighed.

7. Befolkningsekspllosion og konsekvenser i Afrika

Periode: Ca. uge 8–12 **Bog:** s. 130–146

Indhold

- Hvad er Afrika? – s. 132
- Niger – en demografisk udfordring – s. 136
- Sneen smelter på Kilimanjaro – s. 142
- Afrika og resten af verden – s. 146

Centrale begreber

befolkningstilvækst, fødselsrate, dødsrate, fertilitet, befolkningspyramide, demografisk transition, levevilkår, migration

Centrale spørgsmål

- Hvorfor vokser befolkningen forskelligt i forskellige lande?
- Hvilke konsekvenser kan hurtig befolkningsvækst have?
- Hvordan hænger befolkning, klima og ressourcer sammen?
- Hvordan påvirker udviklingen Afrikas forhold til resten af verden?

Forslag til aktiviteter

- Analysere befolkningspyramider.
- Sammenligne lande med forskellig demografisk udvikling.
- Anvende den demografiske transitionsmodel.
- Arbejde med data og perspektiver på levevilkår.

Kompetenceområder

Undersøgelse + Modellering + Perspektivering

Elevprodukt / evaluering

Dataanalyse af et afrikansk land med befolkningspyramide, model, forklaring og perspektivering.

8. Europas udfordringer – befolkningsudvikling, turisme og flygtninge

Periode: Ca. uge 13–18 **Bog:** s. 154–168

Indhold

- Europa – den gamle verdensdel – s. 156
- Hvor har europæerne alt bo? – s. 160
- Hvad sker der med befolkningen i Europa? – s. 164
- Europa – en turistmagnet? – s. 168

Centrale begreber

befolkningstæthed, aldrende befolkning, migration, flygtninge, turisme, arbejdsmarked, urbanisering, regional udvikling

Centrale spørgsmål

- Hvorfor ændrer Europas befolkning sig?
- Hvilke konsekvenser har en aldrende befolkning?
- Hvorfor flytter mennesker?
- Hvilken betydning har turismen for Europa?

Forslag til aktiviteter

- Kort- og statistikarbejde.
- Sammenligne befolkningsudvikling i europæiske lande.
- Casearbejde om migration eller turisme.
- Diskutere geografiske konsekvenser på forskellige skalaer.

Kompetenceområder

Alle fire kompetenceområder

Eleveprodukt / evaluering

Større faglig præsentation eller undersøgelsesrapport med kort, data, model, perspektivering og argumentation.

9. Afsluttende geografisk undersøgelsesprojekt

Periode: Ca. uge 19–22 **Bog:** —

Indhold

- Selvvalgt geografisk problemstilling
- Dataindsamling og analyse
- Modeller og modelkritik
- Perspektivering og formidling

Centrale begreber

problemformulering, data, kildekritik, model, analyse, perspektivering, konklusion, kommunikation

Centrale spørgsmål

- Hvilket geografisk problem vil vi undersøge?
- Hvordan kan vi undersøge det?
- Hvilke data og modeller kan belyse problemet?
- Hvad viser undersøgelsen, og hvad betyder det i en større sammenhæng?

Forslag til aktiviteter

- Eleverne vælger et emne fra årets undervisning.
- Udarbejder problemstilling og undersøgelsesdesign.
- Indsamler og analyserer data.
- Fremlægger resultater og evaluerer arbejdsprocessen.

Kompetenceområder

Alle fire kompetenceområder

Elevprodukt / evaluering

Selvstændigt projekt med skriftligt/digitalt produkt og mundtlig formidling.

Progression i de fire kompetenceområder

Kompetence	Progression
Undersøgelse	Fra at følge en undersøgelsesvejledning til selv at formulere problemstillinger, vælge data og designe en undersøgelse.
Modellering	Fra at aflæse modeller til at anvende, sammenligne og diskutere modellers anvendelighed.
Perspektivering	Fra at koble geografiske forhold til hverdagen til at diskutere konsekvenser på lokal, regional og global skala.
Kommunikation	Fra at bruge centrale fagbegreber til selvstændigt at argumentere og formidle med kort, data, modeller og andre medier.

Løbende evaluering

- Korte faglige tests og exit tickets.
- Aflæsning og fortolkning af kort, diagrammer og statistiske data.
- Mundtlige fremlæggelser og faglige diskussioner.
- Små geografiske undersøgelser og skriftlige produkter.
- Selv- og makkerfeedback med fokus på faglig argumentation.
- Afsluttende større geografisk undersøgelse.